

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 4. novembra 2021 - Leto XXXI, št. 44

stran 2

PEKLI KRÜ IN OBISKALI ŠANDORJA LABRITZA

Obisk državnega sekretarja...
stran 4

Srce jim pleše
stran 6

BUČIN PETEK V VRTCU GORNJI SENIK
stran 7

Zadnja delavnica v okviru projekta Ethos land

PEKLI KRÜ IN OBISKALI ŠANDORJA LABRITZA

Razvojna agencija Slovenska krajina, stera je vodilni partner v čezmejnem projektu Ethos land, je v Hiši jabolk na Gore-

delom spravlati. V okviru projekta, v sterom sodelüvle šest partnerov, polonje iz Slovenije in polonje iz Madžarske,

Tau je bila šesta delavnica, stero je v okviru projekta Ethos land pripravila Razvojna agencija Slovenska krajina

njon Seniki pripravila delavnico, na steroj so notpokazali, kak se v krüšni peči speče domanji krü, udeleženci pa so gorziskali tüdi Šandorja Labritza, steri je eden od tistih, ka svoje produkte odavlejo v bauti lokalnih

smo mi steli najti deset takših lidi, steri bi se z dopolnilnim delom spravlati in bi svoje produkte odavali tüdi v naši bauti na vzorčni kmetiji. Na žalost smo jih zagnauk najšli samo pet. Med njimi je tüdi

Šetali smo se od Hiše jabolk do rama Šandorja Labritza

produktov na Slovenski vzorčni kmetiji.

Med tem ka je njena mati Agica pripravila melo in vse drügo, ka se nüca pri tom, ka se zamejsi krü, mi je Viktorija Hanžek povedala, ka je tau zadnja od šestih delavnic, stero je Razvojna agencija Slovenska krajina, vodilni partner v projektu Ethos land, pripravila v zadnji trej lejtaj: »Prve tri delavnice so bile teoretične, zadnje tri pa praktične. Prvo smo se včili, kakše papere morejo pripraviti tisti, steri se škejo z dopolnilnim

Šandor Labritz, steroga potejn gorziščemo.«

Agica Hanžek, stera je med tem že flajnsno mejsila, je raztolmačila, ka ma šegau pečti krü iz osmih kil mele, zdaj pa je ponücala malo več kak pet kil. In kakšen je njeni recept za dober domanji krü? »Gnes sam ponücala tri kile krüjovo pšenično melo, eno kilo rožene in eno kilo čarne mele, pa ške malo pirine. Če neman doma pirine, mam šegau malo dinške mele cujdati, ka je te nej takši trdi, liki bole lejki krü,«

je raztolmačila Agica, stera nam je ške vöovadila, ka sama krüja glij rada ne gej. Biserka Bajzek, stera se je zglasila, ka de pomagala glavnoj sakačici, je ške pravla, ka tau ne dela prvo paut, vej pa so se pred 15. leti s pajdaši odlaučili, ka vösporobajo, kak se peče krü v krüšni peči. Ilonka Braunstein njim je raztolmačila, kakšo melo morejo nücati, pa kak morejo mejsiti in speči krü: »Sprobali smo in vidli, kak je tau žmetno delo. Vsakši od nas, bilau nas je 15, je šau domau s svojim krüjom.« Gnesden na žalost nema cajta, ka bi sama pekla krüj, tak kak večina drügi, steri smo na tej petkov zadvečerek vküper prišli, pa tak brodi, ka je bautoški krü nej tak dober kak domanji.

Medtem ka se je testau gibalo, smo staučili eno par stopajov do Šandora Labritza, enoga redkih, steri se v Porabji še s paverskim delom spravla. »Okauli šest hektarov zemle mamu, nika naše, več pa v arendi. Pavvamo pa bole vse takšo, ka z rokauv delamo. No, tikvi smo letos nej z rokami, liki smo z mašinom dali spucati, tak ka je malo več bilau. Pavvali smo ške kukarco, pšenico in tüdi krumple. Mamu ške hektar pa pau sadovnjaka. Če zmrzne na sprtoletje, te djabok nega, če ne zmrzne, te bole gestejo. Letos je na žalost bole poseblo, tak ka jih je nej bilau dosta, lani pa je bila dobra letina,« je povedo Šanji in cujdau, ka majo ške pučke, po nauvom pa tüdi maro, vej pa so na željo sina Balinta küpili telice, zdaj pa že tö enoga maloga bikeca majo. Pauleg djabok (gda ne zmrznejo) odavlejo ške tikvin oli, djabočni sok, pa tüdi takši sok, ka je v njom pauleg djabok ške rdeča repa. Letos so napravili ške grauzgov sok, vej pa so se odlaučili, ka nedo redili vino. »Več smo vse kaj ške meli na našom dvauri, ali ne vem, ka je letos tau prišlo. Nekša stvar je prišla, stau procentov je nej bila lisica, pa mi je spucala vse pure, osem jih je bilau, pa

tau velikih, pa ške gosi, tüdi veliko večino kokauši. Ne vem, ka je tau bilau. Gučali so, ka so prej na Goričkom vidli pumo,

brodi, kak de tau delo, ge pa mo njemi pomago.«

Pomalek je že mrzlo gratalo, pa smo šli nazaj v Hišo jabolk, gé je

Šandor Labritz: »Če zmrzne na sprtoletje, te djabok nega, če ne zmrzne, te bole gestejo. Letos je na žalost bole poseblo, tak ka jih je nej bilau dosta, lani pa je bila dobra letina.«

pa je mogauče k nam tö prišla. Vö smo dali eno kamero, pa smo vidli, ka je bila ena velka žival z velikimi očami in dugim tenkim repom. Najprva so sfalile pure, stero so furt ostale, tüdi če je lisica prišla. Od 40 kokauši jih je ostalo dvanajset,« je ške tapovedo Šandor Labritz, steri velke nevole ma tüdi zavolo divjačine, stera dosta kvara redi. Čiglij je dosta nevol, vüpa, ka de se njegov sin Balint, steri je zdaj v Ljubljani začno študerati, tüdi s paverskim delom spravlo: »Naj on naprej

v peči že lejpi ogenj biu. Iz genjenoga testa je gratalo pet lejpih kolačov krüja, steri so trnok lepau zadišali, gda so se spekli. Istina gé, ka je najbaukši doma spečeni krü, pa tüdi drüge reči, stero leko küpiš od domanjoga pavra, so dosta baukše kak tisto, ka küpiš v bauti. Vüpajmo, ka de v Porabji ške sto daubo volau, ka bi se s kakšim dopolnilnim delom začno spravlati.

(Kejp na 1. strani: Agica Hanžek nam je pokazala, kak se speče krü v krüšni peči.)

Tekst in kejpi: Silva Eöry

ETNO VEČER

22. oktober 2021 je bijo v dvorani pri gasilskem domu na Srednji Bistrici Večer ljudske pesmi in plesa. Na tau prireditvi je nastopila tudi Pevska skupina Rozmarin Društva porabski slovenski upokojencev.

MF

Lüpanje guškic v družbi mlajšov pa penzionistov

Drüštvo porabski slovenski penzionistov je že lani planiralo lüpanje tikvini guškic. Pa tau v kulturnom daumi v Števanovci. Naš cilj je béjo, aj domanji pen-

dveri, z lepau pripravleno dvo-ranov pa s toplotov čako, mi pa z »domanjim vrastvom« svoje penzioniste. Guškice nam je do-lazmočala Micka Bajzek, trno

tü zrejlile guštjice. Kak so po-lagali prauto-prauto maraj, tak so čistili tikvi. Po mojom so leko eštje rasle doma nuta v tikvaj tü, nej so gratale na me-zevaj kuste guštjice litji doma eštje nuta v tikvaj tü. Vejm, ka dostakrat smo eštje oktobra, novembra pa decembra tü tikvi polagali. Moji starištje so pauvali tikvi, lejpe veltje guštjice so šegau mele biti. Pa veltje tikvi, tisto drüdjji faj béjo vejndrik, gvüšno nišo starejšo semen bilau«. Prvin smo mi tü dola znosili pa gnauk ali dva-krat vöščistili vse, depa nej smo ji njali dugo stati. Letos smo pa sprautoma čistili, zatok, ka nam je lani trno dosta zagnej-lilo, dosta tikev pa nej vözraslo. Zdaj sam si gora djala, ka drügo leto vöspobamo Pištivine ta-nače, ka se on trno dobro raz-mej na vsefale paversko delo, pa zrejle tikvi en čas njamo na küpi. Eške dobro, ka so naši penzionisti nej bondrivali pau-leg drauvni guškic. Vsi smo raj

mlajšov z vogrski držin pa z drügi krajov, največ z Varaša. Zatok sam bila trno rada, ka sta dva tašiva vogrskiva pojbiča löj-pala pri našom stoli, od steriva sam v knjižnoj slovenskoj rejči

so nas postrašüvali, ka so sir gučali, ka so tü pa tam čare-lice vidli. Ali so prale v mlaki ali so nika v žepko klale pa taše. Dostakrat bilau, ka smo se malo bodjali domau titi,

Števanovski kulturni daum smo lepau napunili vküper z mlajši pa lerenci

zionisti leko majo doma svoj program, aj se družijo s tistimi varaškimi penzionisti, steri od začetka mau aktivno poma-gajo pauvati tikvi. Drügi cilj je pa, ka domanje šaulstje mlajše vcuj pozovemo, aj spoznajo tau indašnje šego, aj sami tü pro-bajo lüpati z našo pomočtjauv pa aj čütijo, kak se radi drüži-mo pa se pogučavamo v svojoj maternoj rejči. No, življenje je tau našo želenje prejpotegni-lo pauleg epidemije COVID-19. Zatau smo letos nika nej čakali na zimske večere, liki kak so nam slejdnje tikvi tü ozrejli-le pa ji je naša Micka Bajzek na Židovi eške v dobrom vrejmeni leko posišila, smo vküp napelali tau lejpo indašnje šego. S pred-sednicov Marijano Fodor sva se zglijale za den, sto kašo delo mora včiniti, ka trbej pripraviti, aj vse klapa.

V pondejlek, 18. oktobra, je nas vküp prišlo 30 penzionistov pa 25 mlajšov višji klasov s svojimi štirimi školniki, lerenci, med njimi z ravnateljicov Agico Holec. Podnek smo se lepau tavö pelali z avtobusom, z Eržiko Szabó pa z avtonom, ka če ne zgotovimo do busa, aj mamó kak domau pelati lidij. Tisto ka-ražnost, radost eden do drügo-ga na prvi gled, tisto čütenje želim preživeti vsakšomi. Kulturni daum nas je z oprejtimi

dobro se ji je pršikalo, ka so se dobro dale lüpati. Ka je pra-rica, guškice so drauvne bile pa tenke. Tikvin pauv je tü nej bogati v tej lejtaj. Ka par lepši tikev bilau, smo mogli njati za semen. Dja sam s tejsi guškici spoj nej zadovolna, ka dobro

Eržika Soós pripovejda mlajšom od te šege

paunim, kakšne velke, zrnaste pa kuste guškice smo pauvali prvim doma. Tau vejtm, ka pri tejsm zvöjn človeka dosta mata vcuj zemla pa vrejmen, depa za vse ne moremo vrejmen kri-voga držati tü nej. Zatau sem naigra bila, ka brodi o tejsm Pišti Kovač iz Traušče, zatok ka so njagvi stariške Sabatini na Verici velki pavri bili: »Tau dja ne vejtm, zakoj so nej vekše guštjice, depa tak vejš, tikvi so prvin tak čejstili, ka so je do-mau zvozili pa so eštje v tikvi

lüpali, med tejsm se pa od dosta vse kaj pogučavali. Gda so pa mlajši vcuj prišli v dve rundi z lerenci pa školniki, smo njim fejs radi bili, njim z dobre vaule kazali löjpanje pa njim pripo-vejdali, zakoj je zdrav tikvin pauv, na koj vse nücamo Slo-venici tikvi, guškice, olaj pa ka ji je eške brigalo. Nej sam bro-dila, ka de ji tak brigalo pa do tak brž znali löjpati. Trno lepau so se ponašali, flajnsno so lüpali, ka hvali tak stariše kak lerence pa školnike, vej je pa vekši tau

leko zvejdla, gde sta doma, sto so njija stariške, v steri klas odi-ta, kakše predmete mata najraj, sto njima je razrednčarka, stere tajnske gezike se včita, ka njija slovenski gezik vči lerenca Met-ka Perger pa ...

Eške smo trgé tau tü »vöölüjpa-li«, ka sva z Mesics Rolandom v rodbini pa na kašo formo. Tak, ka vse čast tak Rolandi pa Pápai Ároni, kak lerenci Metki! Gda smo penzionisti sami ostali, so nam pred cajtom začnile guš-kice sfaliti, meni se tü špajnsno vidlo, depa vejdlá sem, ka nam je Micka v zimi večkrat sama tü lüpala. Ali, gda sva domau prišle z Mickov, te sva zagledni-le doma ostanjeni menši tau guškic, ka so nam domanje pa pet varaški penzionistk v srejo zadvečerek tü vöölüjvale. No, mi smo se pa mirno leko tadale drüžili pa koštavali fajnske po-gače, perece, guškicove reteše, raji bejglin pa drüge domanje raje dobraute. O tejsm, kak je šlau löjpanje v naši mladi lejtaj, nam malo tapovejdla Marijana Kovač: »Gda sam mlada bila, smo fejs čakali lüpanje, zatok, ka smo te tak dosta prilik nej meli, kama mladina leko dé. Tam smo vküper prišli, tam nejmo nikdar nej bilau. Star-ci so vse nika tašo pripovejda-li, ka nas fejs brigalo. Najbole

de nas pa dosta bilau, smo se vküp prijali. Pa vsikdar smo spejvali, največ pesmi sem se od tistec navčila. Slejdnji večer, gda smo zgotovili, smo pa vsikdar meli aldomaš, fu-daš je tö prišo. Tak, ka sem se zdaj počütila tak, kak če bi v tisti lejtaj bila, gda smo tam na Gorenjom Seniki po večer-raj guškice lüpali. Kak je tisto fajm bilau! Pa zdaj tö skur tak bilau, telko razlike je bilau, ka zdaj vodnek, tam pa večer smo lüpali. Depa fejs dobro je bilau, dobro pogostitev smo dobili ranč kak, gda smo tam zgotovili, ka smo naslejdnje tö vrtenke dobili pa pogače. Telko, ka smo tü zdaj fudaša nej meli pa smo nej spejva-li.« Iстина tau tü, ka smo steli, depa ka, če smo si telko vsega meli prajti. Guškice posišiti smo prosili Ano Ropoš v Števanovci, ka oni eške majo tisto dobro no-tazozidano peč.

Na konci smo se s predsednicov vred zavalili vsejm, sto so po-magali pri pauvanji pa so prišli lüpat. Prejk novin se posaba zavalimo šauli, ravnateljci Agici Holec, ženskam, stere so nam tak fajsko spekle, s tejsm nas je drüštvo lepau leko podvorilo.

Klara Fodor

Kejpi: Marietta Szalai pa Klara Fodor

PREKMURJE

Ministra

Ne zgodi se vsakšni den, ka bi Goričko v enom dnevi obiskala dva ministra. Kmetijski minister Jože Podgoršek je na povabilo vodstva Krajinskega parka Goričko prišlo na grad pri Gradi, gé je sedež javnoga zavoda. Vodstvo parka je ministri predstavilo rezultate projektov Krajina v harmoniji, Upkač, Gorički travniki, Gorička krajina, Mokrišča na Goričkem, Life Naturaviva in Life4seeds. Minister, steri je zvedo, ka je za Krajinski park Goričko trnok fontoška priprava strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023-2027, je obečo, ka do se na Goričkom ške naprej izvajale operacije v okviru kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil.

Isti den je minister za infrastrukturo Jernej Vrtovec gorzisko tri goričke občine. Na Hodoši sta z županom Ludvikom Orbanom podpisala pismo o nameri, ka se napravi poštija med Hodošom in Szalafőjom. Ministrstvo za infrastrukturo de napravilo vse, ka leko, ka de iz sklada za obmejni razvoj zriktalo potrebne pejnaze za 2,3 kilometre dugi odsek té ceste. Po ministrovih rečaj naj bi dokumentacijo vredzveli že letos, cesto pa naj bi začnili delati drugo leto. Pri podpisu pisma o nameri sta bila cuj tüdi državnozbornikova poslanca Ferenc Horváth in Jožef Horvat, steriva sta se vküper s hodoškim županom Jernej Vrtovcu zahvalila, ka se je njegvo ministrstvo tak brž odzvalo in je upoštevalo želje lidi, steri živejo ob granici.

Infrastrukturni minister je šau ške v občino Kuzma, gé sta z županom Jožefom Škaličom gučala o stanji cestne infrastrukture in o drugih izzivih v občini, obisko pa je tüdi šalovsko občino. Z županom Iztokom Fartekom sta gučala o tom, kak de se vredgemala cesta, stera pela skauzi Šalovce, obnavili pa naj bi tüdi tisto, stera pela od Šalovec do Čepinec.

Silva Eöry

TRIJE MLADI PORABCI NA M.A.J.-U

15. oktobra, na lep, sončen jesenski petek, je potekal projekt M.A.J. (Mreža Alpe Jadrana) na Reki na Hrvaškem. Srečanja so se udeležili slovenski rojaki iz Avstrije, Hr-

Interreg najbolj popularna iniciativa, ki nam pomaga, če imamo start-up ideje. Toda bodoči ekonomisti, inženirji in voditelji si morajo biti na jasnem, da igra varstvo okol-

Namestili so nas v Botelu Marina, ki je hotel na ladji

vaške in Slovenije ter študenti slovenskega jezika na reški fakulteti, in tudi trije Porabci: Fanni Császár, Bálint Labritz in Noémi Illés.

Skupaj smo potovali z avtobusom v Slovenski dom Bazovica, kjer nas je čakalo

ja najpomembnejšo vlogo v prihodnosti. Zato je bilo prvo predavanje o vodiku, oziroma o tem, kako ga pridobivamo, in njegovih vrstah. Čeprav ga večina ljudi ne pozna, je in tudi bo zelo koristen v našem življenju. Zeleni vodik je

Porabci (z leve), Bálint Labritz, Fanni Császár in Noémi Illés, na delavnici

veliko zanimivih programov. Na otvoritvi srečanja so organizatorji poudarili, kako tehtno je, da se družijo mladi iz generacij Z in Y, in navezujejo stike med sabo. Generacija Z je najbolj izobražena, saj mi imamo največ možnosti za učenje in študiranje. Evropska unija in seveda tudi slovenske organizacije ponujajo številne priložnosti, da mladi uresničijo svoje sanje. Med drugim je program

ta, ki nastaja iz obnovljivih virov energije, sivi pa iz smeti (odpadkov). To energijo ponavadi uporabljamo npr. za transport. Cilj je, da do 2030 znižamo emisije ogljikovega dioksida za 55 %. Po predavanju smo lahko videli s pomočjo posebne naprave »tool kita«, kako proizvajamo energijo iz domačega žganja. Zadnja delavnica je bila v zvezi z jezikom oziroma o posebnostih slovenščine. Ugo-

Obisk državnega sekretarja Miklósa Soltésza v Porabju

Na povabilo slovenske zagovornice Erike Köleš Kiss in predsednika DSS Karla Holca je 27. oktobra Porabje obiskal državni sekretar za narodnostna in cerkvena vprašanja pri Uradu predsednika vlade Miklós Soltész, ki se je informiral o že dokončanih oziroma sočasnih investicijah na cekvenem in narodnostnem področju.

Državni sekretar se je v Sakalovcih srečal z županoj Valerijo Rogan in predsednico slovenske samouprave Lillo Bugán, ki sta ga seznanili z razvojem naselja in z nadaljnjimi načrti. Ogledal si je kapelo Karmelske Matere Božje, ki se pravkar obnavlja, ustavil se je pri domačiji, ki se obnavlja v okviru projekta Ethosland, se sprehodil po dvojezični križevi poti in občudoval svetlobni križ.

Druga postaja njegovega obiska je bila v Slovenski vesi, kjer ga je predsednica slovenske samouprave Iluška Bartakovič seznanila s projektom otroškega igrišča, ki je bil financiran iz denarja, ki ga je samouprava pridobila preko razpisa državnega sekretariata. Govorila je tudi o tem, da bi želeli obnoviti kulturni dom. Kapelo sv. Florjana mu je predstavil župnik Imre Bodorkós.

Na Gornjem Seniku si je državni sekretar pod vodstvom župnika Tiborja Tótha ogledal cerkev Janeza Krstnika, ki je bila - tudi s pomočjo državnega sekretariata - od zunaj in znotraj obnovljena. Sprehodil se je tudi po Kuharjevi spominski hiši.

V Monoštru je najprej obiskal Radio Monošter, nakar se je ustavil na Generalnem konzulatu R Slovenije, kjer se je pogovarjal z generalno konzulko Metko Lajnšček.

Zvečer je na povabilo Društva za krščanska gibanja predaval v refektoriju o izkušnjah 52. mednarodnega evharističnega kongresa, ki je bil v septembru v Budimpešti.

F. Sütő

tavljali smo, kakšne - pogosto tudi smešne - razlike imajo slovanski jeziki, kako se je jezik spremenil, katere besede je slovenščina prevzela iz hrvaščine, srbsčine ali turščine. Namestili so nas v Botelu Marina, ki je hotel na ladji. Ker je bila noč na Reki živahna, smo se udeležili Burger fešte, kjer

smo lahko poslušali hrvaško popularno glasbo.

V soboto smo s pomočjo turistične vodičke odkrivali staro jedro mesta in smo poskusili specialitete morske kuhinje. Domov smo se vrnili z lepimi spomini na vsa doživetja.

Noémi Illés

Svetili smo tresto oblejtnico

Tresto oblejtnico je svetilo Slovensko društvo v Budimpešti 16. oktobra. Tau vi že mogli lani, pred ednom leti, samo ka zavolo epidemije je taostalo. Na te svetek smo pozvali KUD Taščica iz Rač pa pevski zbor Društva Triglav iz Subotice/Szabadka. Žau,

Skupina Taščica je na našom svetki naprajla veselo razpoloženje

pesmi. Vsaka en venček. Taščica ima novo zgoščenko z naslovom Ohranimo slovensko ljudsko pesem. Članica Majda Vake pa je napisala pesem Tvoja domovina Slovenija, melodijo je pa napiso Tine Lesjak.

Naš zbor je tō vsigdar lepau spejvo, a zdaj tak, ka je vse štrmelo

oni so nej mogli priti. Tak ka smo skorak sami svetili, a bilau je sploj lepau. Po slovenski himni je goste in navzoče pozdravila predsednica društva Ágota Merkli Kállay. Potem je bivša predsednica Irena Pavlič govorila o tom, ka vse se je zgodilo v tresti lejtaj. (O tom smo že pisali v novinaj Porabje). V programi je nastopila skupina Taščica pa naš zbor. Obadve skupini sta lepau spejali, čudovito je bilau. Spejali so slovenske ljudske

Tudi naš zbor ima zgoščenko. Zbor je bijo letos februara deset lejt star. Za oblenico smo mi tō dali napraviti zgoščenko. Delo v društvu je bilo lepo, ali včasih težko. A sto to delo dela iz srca, tisti vse težave premaga. Zavalim se vsem tistim članom, vodstvi, ki so pomagali delo društva. Delo društva je vsigdar dobro bilau ocenjeno.

Irena Pavlič

NATAŠA BRULC ŠIFTAR JE OBISKALA PORABJE

Nataša Brulc Šiftar, ki je v začetku septembra prevzela vodenje Območne izpostave Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (JSKD) v Murski Soboti, je pred dnevi obiskala Porabje. V Monoštru se je pogovarjala s predsednico Zveze Slovencev na Madžarskem Andreo Kovács. »Zelo se veselim sodelovanja z Zvezo Slovencev na Madžarskem oziroma kulturnimi skupinami, ki delujejo v deželi ob Rabi, saj naša območna izpostava skrbi tudi za ljubiteljsko kulturo v Porabju. Andrea Kovács mi je predstavila delovanje skupin in ob tej priložnosti bi se vsem ustvarjalcem v kulturi zahvalila, da so vztrajali s srečanji tudi v teh za kulturo zelo neprijaznih koronskih časih. Obenem bi si želela, da bi se različnim skupinam pridružilo čim več mladih, ki bi ohranjali žlahtnost ljubiteljske kulture,« je povedala Nataša Brulc Šiftar. Sogovornici sta se dotaknili tudi čezmejnih razpisov na področju kulture, kjer obe vidita možnosti za sodelovanje. Prav tako bi se lahko mladi Porabci udeležili kulturnih taborov, ki jih murskosoboška območna izpostava JSKD načrtuje za prihodnje leto. Različne skupine so se že doslej udeleževale revij v Prekmurju in to tradicijo je vsekakor potrebno ohraniti tudi v prihodnje.

Tekst in fotografija: Silva Eöry

Dva simpozija

Med predavatelji na obeh simpozijih je bil tudi jezikoslovec in univerzitetni profesor Marko Jesenšek

Evangeličanska Cerkev augsburške veroizpovedi v Republiki Sloveniji in Zavod Primoža Trubarja Murska Sobota sta pred praznikom, dnevom reformacije, v prostorih Evangeličanskega centra Murska Sobota pripravila dva simpozija. Prvi je bil posvečen 500-letnici Adama Bohoriča, ki je bil prvi slovenski slovničar in protestantski šolnik, drugi pa 250-letnici izida Novega zakona Štefana Küzmiča. Leta 1771 je namreč izšel prevod Nove zaveze Svetega pisma v staroslovenskem oziroma prekmurskem jeziku, ki ga je pripravil prekmurski rojak Štefan Küzmič, prvič iz grškega jezika, in s tem prekmurskim rojakom podaril knjigo vseh knjig, jeziku pa postavil normo. Da je bil to zelo pomemben temelj, spoznavajo tudi čedalje bolj v sedanjem času, kajti če takrat ta govornica ne bi bila zapisana v tej obliki, se jezik, ki ga sedaj imamo, pišemo in govorimo, verjetno ne bi ohranil, je bilo slišati na simpoziju.

Tekst in fotografija: Silva Eöry

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Vsigdar menje se zbira selektivno

Prvin, dočas ka so se nej zbirali odpadki, vsikši se je ovak rejšo od smetja. Tisto, ka je gorelo, so zažgali, drugo so v grabe odpe-lali, gde so pejske ali šauder kopal. Depa ranč tak so se punile mlake, stari študenti pa potoki. Samo tau moramo priznati, ka te je dosta menje smetja bilau kak zdaj. Te se je še v bauta vse bola v taši glažaj odavalo, steri so iz glažojne bili. Leko ka so žmetnejši bili, depa nej so je talučali. Če je glaž prazen grato, te so ga nazaj v bauto odnesli pa tam so te pejneze dali za njega. Ka je nej tekoče bilau, tisto je vse v papir pa v karton bilau spakivano, ka se je leko doma tazažgalo. V grabe se je bola samo plej - konzerv škatüle, piskri - pa tašo kaj lūčalo. Depa kak so vsigdar več vse v plasti-ko pakirali, tak je vsigdar več smetja bilau pri rami. Gnesden že leko povejmo, kauli nas je že skur vse plastika. Tau gvūšno, ka je dober material, léki, ne sprnej pa vsefele se da naprajti iz njega. Samo te je nevola, gda ga več nej trbej. Zažgati ga ne more pa ranč nej slobaudno, v zemlej pa več stau lejt ne sprnej. Ranč tak od leta do leta več guminov redijo pa odvajo za av-tone, od tej se ovak tō ne more rejšiti, samo tak, če je odpelajo z odpadki. Po varašaj je še uše kak po vasaj, tam vse, ka se ne ponūca, v smetje pride. Leko je zelenjava, djaboke ali kapūsta, tašo tū, ka bi se leko še goraponūcalo. Po varašaj se zavolo toga selektivno pobira smetje že več deset lejt nazaj. V Somboteli 79 selektivni otokov so vōnaprajli, gde se papir, plasti-ka, glažojna pa zeleni odpadki posaba pobirajo. Tau je šlau par lejt tak, kak je normalno, depa gnesden že eden za drūgim je zapirajo, vsevkūp že 27 odpadni otokov. Zato ka se neselektivno punijo kontenerji.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Dan suverenosti

V noči s 25. na 26. oktober je minilo 30 let, odkar je Slovenija zapustil zadnji vojak JLA. S tem je bila v Sloveniji dokončno zaključena osamosvojitvena vojna, Slovenija pa je postala suverena država. 25. oktobra se zato obeležuje dan suverenosti, ki pa ni dela prost dan. Osrednja proslava ob omenjenem državnem prazniku je bila tokrat v Kopru, v vojaškem muzeju v Pivki so odprli razstavo z naslovom Sanje imajo to čudno lastnost, da se včasih uresničujejo, 30. obletnico odhoda pa so počastili tudi v predsedniški palači, kjer je bil tradicionalni dan odprtih vrat.

Inovativni mladi kmet je Gregor Slavec

Naziv inovativni mladi kmet 2021 je prejel Gregor Slavec iz Knežaka. »Danes gledam v vaše mlade oči in vidim prihodnost slovenskega podeželja,« je ob razglasitvi, ki je potekala v predsedniški palači v Ljubljani, dejal predsednik republike Borut Pahor in se v imenu države zahvalil Zvezi slovenske podeželske mladine za dolgoletno sodelovanje in vztrajanje pri akciji Inovativni mladi kmet/kmetica. Gregor Slavec, ki izdeluje sladoled iz ekološkega kozjega mleka, pakiran v papirno, okolju prijazno embalažo, je ob razglasitvi povedal, da si pred osmimi leti, ko so začeli iz nič, niso predstavljali, da bodo tukaj. »Začeli smo s tremi kozami, danes smo tu, v predsedniški palači, ponosni,« je dejal in dodal, da svoje poslanstvo razume tudi kot navdih mladim, da bi se ukvarjali s kmetijstvom.

Za naziv inovativnega mladega kmeta ali inovativne mlade kmetice 2021 so se poleg Slavca potegovali še: Sara Berglez Zajec, Simon Čretnik, Katja in Barbara Leber Vračko, Rok Gartnar, Eva Pavlič Seifert, Timotej Kovač, Katarina Puhar Gjerkeš, Anton Požar, Katja Sinkovič in Barbara Zakrajšek.

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Murska Sobota

SRCE JIM PLEŠE

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih (MDSS) Murska Sobota, stero povezuvle več kak 210 članov iz 27 pomurskih občin, je v letošnjem leti daubilo nauve prostore, in tau v nauvoj

Metka Grabar, tajnica MDSS Murska Sobota

zidini, stera je zrasla na istom mestu, kak je inda svejta biu kirurški tau soboškoga špitála, po tistom pa tiskarna Solidarnost, v steroy so se duga lejta tiskale tudi naše novine. Po tistom, ka so vse firme, stere so delale v toj zidini, na nikoy prišle, je tu ostalo ške samo društvo slepih in slabovidnih, stero je tu že pred leti kúpilo svoje prostore. »Ta stara zidina, v steroy smo ostali sami, je bila že v trnok slabom stanji. In te se je najšo investitor, tau je gradbena firma Drava, steri je zazido poslovno zidino za slovenski tau firme MOL, mi pa smo na isti parceli daubili svojo nadomestno zidino,« je raztolmačo Vojko Prosen, steri je predsednik MDSS Murska Sobota. Zanimivo je, ka je on po rodi Korošec, steri že duga lejta žive v Radencaj, vseeno pa nje-mi prekmurske rejči dobro dejo z gezika. »Pravijo, ka odkejc je žena, od tejc si tudi ti. Moja žena je z Lendave, tak ka guči tudi vogrski, samo ka sam se ges nej toga gezika navčo, bole prekmurščino. Tau pa zavolo toga, ka sam delo v firmi Zdravilišče Radenska, gé je z menov tudi dosta Prekmurcov delalo, pa sam se od njih navčo. Meni je prekmurščina trnok fajm, takši melodičen gezik, lepau, mejko se

guči, zatau mi je fajm šla v vüjo,« je ške povedo Prosen.

Nej dugo toga nazaj, ob svetovnom dnevi vida in 15. oktobri, mednarodnom dnevi beloga bota, je MDSS Murska Sobota v sodelovanji z Lions klubi Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer pripravilo kulturno-rekreativni in družabni večer ob vrtnom kegljanji pod geslom Skupaj zmoremo. Na té način so prvo paut predstavili svoje nauve prostore. Na Ulici arhitekta Novaka sta v slabom leti namesto ene zrasli dve zidini, vekša, v steroy ma sedež slovenski tau firme MOL, menša pa je drugi dom slepih in slabovidnih lidi iz krajine ob Muri. Prejšnji društveni prostori so meli 130 kvadratnih metrov površine, nauvi jih majo okauli 300, ške bole fontoško pa je tau, ka so nej v tretjom

Na mesti stare zidine nekdešnjega špitála sta zrasli dve nauvi zidini

štauki, liki v pritličji (földszint). »Trnok smo radi, ka mamoy zdaj té nauve, svekle prostore. Zdaj leko naši člani pridejo k nam brez toga, ka bi mogli titi po 60 stubaj. Zdaj mamoy vse v pritličji, tudi avtobusna in železniška postaja sta pauleg, tak ka naši člani, pa tudi njihove držine, brez problema pridejo k nam,« je povedala tajnica MDSS Murska Sobota Metka Grabar in cujdala, ka zdaj njihovim članom »srce pleše, vej pa leko zdaj pridejo k nam tudi tisti, ka so na invalidskih vozičkih.« Pauleg pisarne, v steroy dela ona, majo ške računalniški kabinet, izo,

namenjeno športnim aktivnostim, pa ške eno, najvejšo (v njoj de tudi mala küjna), stero morejo ške opremiti. Svojim članom škejo na tečajih pokazati, kak si leko doma sami kaj sküjajo. Pauleg toga majo ške veliko pokrito teraso, na steroy je tudi vrtno kegljišče.

Tak kak vsi drugi je melo tudi tau soboško društvo zavolo koronavirusa dosta nevol. »Mi s svojimi člani delamo različne reči, ške plešemo, če trbej. Zdaj je korona tau malo dojavila, vej pa se ne smejmo dotikati. Ovači pa se včimo, kak morejo nücati bejli bot, ka ne smejo z njim samo majütati po lufti, liki tipati ovire (akadály). Tiste, steri nika ne vidijo, včimo Brailovo pisavo, ka te leko knjige štejo. Včimo se küjati in štrikati, fontoška pa je tudi rekre-

ca. Za slepe je trnok važno, ka se znajo gibati, zatau za člane in njihove držinske člane pripravljajo tečaje na temo orientacije in mobilnosti. »Trbej povedati, ka je vseposedi v Sloveniji tak, ka

Vojko Prosen, predsednik MDSS Murska Sobota

morejo biti vse nauve zidine prilagojene za tiste lidi, steri so na vozičkaj, pa tudi za slejpe. Veseli smo, ka je Murska Sobota gratala varaš po meri invalidom. Tudi tu pauleg naše zidine, gé se zdaj dela nauvi bautoški center, do mogli napraviti tak, ka de za slejpe čim bole varno,« je ške povedo Vojko Prosen, steri tak brodi, ka do se ške bole kak do zdaj mogli posvetiti digitalizaciji, vej pa čedni telefoni, tablice in računalniki leko dosta pomagajo njihovim članom. »Ške naprej mo bar trikrat na leto organizirali treninge orientacije. Tau trbej tudi zavolo toga, ka se furt neka na nauvo zazida. Mamoy pa ške dosta drugih programov, s sterimi pomagamo našim članom tudi po telefoni. Mi tau zovemo razbremenilni pogovori. Pomagamo jim, če majo kakše nevole, recimo priti do padara, ka je gnesden, gda mamoy Covid-19, dostakrat nej tak lejko. Mamoy tudi skupino za samopomauč, gé se tudi dosta pogučavlemo in pomagamo eden drugomi. Tak ka nam dela ne sfali,« je na konci ške cujdau predsednik MDSS Murska Sobota. (Kejp na 1. strani: V nauvi zidini je tudi iža, namenjena športnikom.)

Tekst in kejpi: Silva Eöry

BUČIN PETEK V VRTCU GORNJI SENIK

Jesen se preveša v zadnje, nekoliko hladnejše oktobrske dneve - to je čas, ko po starodavni tradiciji otroci v vrtec

bučno olje uporabijo za solato. Doma in v vrtcu otroci občasno pojedjo tudi odlično bučno juho. Prav tako so otroci rekli, da iz

Čiščenje buče

prinesejo buče različnih oblik, katerim nato skupaj naredimo smešne obraze. Tako je bilo tudi tokrat. Buče, ki so jih otroci prinesli, smo najprej med seboj primerjali ter jih razvrščali po barvi in velikosti. Pri tem smo spoznavali jedi iz buč. Otroci so

buč lahko naredimo različne sladice, pire in tudi razne druge dobrote. Ena od vzgojiteljic je v vrtec prinesla še veliko bučo Hokaido. Otroci so jo očistili tako, da so ji odstranili semena. Nato smo sladko bučino meso spekli v pečici in otroci so iz nje-

Sestavine za bučne kroglice

Slastne bučne kroglice, ki smo jih pavaljali v kokosu

povedali, da imajo doma bučna semena, bučno olje, da kdaj pa kdaj doma naredijo bučne pogače ali bučni kolač. Največkrat pa pri njih doma okusno

ga sami izdelali slastno sladico - bučne kroglice s kokosom, ki smo jih hitro pojedli. Nazadnje smo ob poslušanju pravljice Buča debeluča iz buč najrazličnejših oblik, barv in velikosti izrezljali smešne obraze in v njih položili svečo. Buče v našem vrtcu smo tako preoblikovali v ljubke »pošasti«, ki sedaj krasijo predverje našega vrtca, vselej prijazno pozdravijo otroke, starše in obiskovalce, od nas pa odženejo vse nepridiprave.

(Slika na 1. strani: Buče in bučne dobrote, narisala SZOFIA ANNA BAJZEK, 6 LET, Vrtec Gornji Senik.)

Zapisala: Andreja Serdt Maučec

Pod Srebrnim brejgom ...

... se škandali pa afere neškejo pa neškejo doj staviti, neškejo preminauti. Najbole nauvo je tau gé, ka najbolje prejnji glavaške, vküper s premierom Janezom Janšo, so pisma daubili. Dobro, vsikši človek kakšo pismo domau dobi. Depa nej takša pošta prišla! Nej, sploj nej! Nut so fotografije bile, kak metek (golyó) v čelo dobijo, kuj pa je nut v koperto eške metek biu djani. Ja, od velke nevaule policajge, kriminalisti kak zarežani kokauti kaulak lejčejjo, aj tistoga ali tiste zgrabijo, ka političnoj eliti smrt napovedavajo. Gvüšno, ka so se po tejm brž špekulacije zglasile. Dobro, policajge svoje delo obrediti morajo, če stoj človeki pa njegovj cejlj držini doj dava, ka samo eške malo pa ji doj strlijo. Špekulacija pa pripovejda neka vcejlak drugoga. Leko si že broдите, kak de tau? Ja, na velki se pripovejda, ka sami so si tau na pošto gordali, aj se lidam smilijo. Ankete nikšnoga smilenja nemajo; vse menje pa menje so popularni, nikšnoga zavüpanja več nemajo. Ta pošta, stero so dobili, eške vsigdar jo dobivajo, aj bi tau vöminila, tak špekulacije gučijo. Ka je istina, se ške ne vej. Policajge v kmici šlatajo, kak so že indavsejta, gda je v pismaj bejli pra prišo. Vsi so vüška skaučili: Antraks! Depa samo mela je bila, nekaj se je šalo. Zdaj šale nega, metek svoje pripovejda, fotografije tö, na steri je na čelo namalano, kama aj koga metek zavadi. Ja, tau rejsan šala ne more biti, če je nej, kak smo točkar prajli, vcejlak neka drugoga.

Pri vsejm tejm je neka drugoga vöprišlo, ali če škte vövdarilo. Premier Janez Janša je že dugo po tejm poznani, ka od birovijske pošte ne zdigava. Zakoga volo, tau samo un vej. Depa tau pošto z metkom pa vsejm drugim je daubo, gor oupro pa že so mediji se zglasili. Malo menje pa so se od toga zglasili, ka 10 grezero evronov mora plačati, ka po twitteri je nej istino gučo, po domanje bi prajli, ka je lažo. Nej ga na birovijsko bilau, kama so ga zvali. Zatoga volo so ga brezi njega na štraf osaudili. Té pejneze pa stranka (patrija) SD iz opozicije dobi. Na twitteri je napiso, ka so eden stari židovski ram fkradnoli, v sterom se držijo, v sterom delajo. Brž je vöprišlo, ka so do rama po vsej regulaj prišli, ga kúpili. Zdaj vejte, od kejc špekulacije tö leko vöpridejo; ena pošta se goropejra, druga sploj pa nigdar nej. Nej čüdo, ka se po vsejm tejm v človeški glavaj vse takše leko narodi.

Vse tau z metkami pa pismami vküper z enim drugim procesom dé. Opozicija na velki interpelacije v parlament dejva (interpelacija=pijntanje o zavüpanji v političara). Nej samo eden, ka na iterpelacijo čaka, je metek po pošti daubo. Se sploj še leko čüdivamo, ka fantazija lidi leko takše špekulacije si vözbrodijo, od steri smo pripovejdali. Zvün vsega toga pa nin zar ostane, kak nogometiši Mure vse bauške labdo brsajo, kak so slovenski smučarge rejsan nauvo sezono 21/22 začnili, ka hokejisti Olimpije melejo vse pred seuv, ka boksarka Ema Kozin pri kuman 22 lejtaj samo eške na eno stubo do najbauške profesionalke na svejti mora staupiti, ka Heineken (pet lejt nazaj je pive Union pa Laško dojküpo) Union pivo vö iz Ljubljane seli, ka corona betek vse bole lagvi gé, ka kriminal vse bole raste, ka Slovenija nauvi rekord v srmaštvi lüdi vözglasila.

Na Srebrnom brejgi so nej metka najšli, so pa golaubiše najšli. Naš brejg se nika ne sekejra. Un vej povedati, ka skrak njega eden djager je škeu djelena doj strliti. Nej ga je, golaubiši so na njem ostanoli.

Miki Roš

... DO MADŽARSKE

Peter Marki-Zay o migrantih

Zmagovalec levičarskih predvolitev Péter Márki-Zay je pred kratkim obiskal Dunaj, kjer je posnel tudi video, ki ga je objavil na svoji družabni strani. Med drugim je spregovoril o tem, da mora biti Madžarska vključujoča družba, torej mora spustiti migrante v državo. To je ponovno potrdilo, če bo levičar prišel na oblast, se bodo odprle meje za pritek migrantov v Evropo. Levičarski politik je v videu, objavljenem na Facebooku, pojasnil, da Evropska unija »žal ni v ospredju integracije«, nato pa nalogo dodelil Madžarski: glede sprejema ilegalnih priseljencev je treba prehiteti celo Bruselj. »Za nas je pomembno, da smo vključujoča, ljubeča družba, kjer ti ljudje postanejo Madžari najpozneje po generaciji ali dveh. Želim si, da bi lahko napredovali pri integraciji na Madžarskem, kjer živi že veliko ljudi, rojenih v tujini,« je še dodal Marki-Zay.

»V času epidemije ni bilo množične brezposelnosti«

Po besedah zunanjega ministra Pétra Szijjártja je vlada uspešno ublažila negativne gospodarske posledice epidemije koronavirusa in preprečila množično brezposelnost. Govoril je o tem, da je bila gospodarska rast na Madžarskem v prejšnjem četrtletju 18-odstotna, rekord investicij je bil postavljen v preteklem letu, v državi pa dela 4,7 milijona ljudi, kar kaže na uspešnost strategije, ki je bila razvita za preprečevanje množične brezposelnosti.

To pomeni, da je Viktor Orbán držal eno svojih najpomembnejših volilnih obljub: predsednik vlade je leta 2010 povedal, da bo vlada čez deset let ustvarila milijon novih delovnih mest. Letos avgusta se je povprečno mesečno število zaposlenih v starosti od 15 do 74 let povečalo na 4 milijone. Po kazalniku stagnacije na trgu dela je Madžarska na četrtem najboljšem mestu v Evropi. Orbánova vlada je v prejšnjih letih preoblikovala davčni sistem, prilagodila je tudi davčne olajšave in sistem podpore družinam, ki jim je namenila raven državne pomoči, ki je v Evropski uniji brez primere.

Rejtko smo bilej masni

Dosta sem se vozo v Števanovci pred ramom, gde Vendel Gašpar živejo. Depa rejtko je bilau tak, ka bi oni nej bili vanej pa nika delali, leko je bilau vrauč, mrzlo ali veter fudo. Kak so mi pripovedjali, oni so že doma kak mlajši dosta delali, gda so se oženili, te pa še več, zato ka brezi vsega so začnili skupno življenje. Pomalek, pomalek vsigdar bola so se vtjüppobrali, najprvin ednoga staroga konja so küpli, sledkar dva dereša, zdaj pa že dva traktorja stojita na dvauri pa samonakladnica. Kak pravijo, baja je samo tau, ka so osemdesetdevet lejt stari pa že nejmajo telko mauči, ka bi ladali delati.

- *Tau mena povejte, Vendel bači, ka trbej k taumi, aj človek taša lejpa lejta zadobi?*

»Vejn tau, ka dosta trbej delati. Dja sem v cejlom življenji dosta delo pa vsigdar sem rad delo. Zdaj dve lejt, ka že nejmam telko mauči pa že več ne morem delati. Tak mislim, če se človek dosta djejba, te je bola zdrav.

- *Ka je vas gnalo, ka ste tak radi delali?*

»Nej smo vsi glejni, nejstarni rad dela, nejstarni pa nej, steri neštje delati pa itak mora, tejtstoma je mantranje. Dja sem vsigdar emo volau, zavolo toga je mena delo nikdar nej bilau mantranje. Dja sem veseli bejo, če sem leko delo, moja mati so bili tašni delavni.«
- *Če je mrzlo bilau ali vrauč, te ste ranč tak z veseljom delali?*

»Mena se je tau nej štelo, dostakrat je taša ica bila, ka cejla srajca mi je mokra bejla, pa itak sem ušo pa sem delo. V zimi ranč tak,

kakkoli velki mrz je bejo, sem delo pa vozo domau drva.«

- *S traktorom ste vozili do-*

Vendel Gašpar iz Števanovce

mau drva?

»Zdaj že s traktorom, depa dja sem dosta delo s konjami tü, kak tøj v Števanovci, tak doma pri starišaj v Andovca. Depa tam je baukše

Vendel so - gda so ešče ladali - trno radi z drvami delali

bilau, zato ka nas je osem mlajšov bilau, štirge podje pa štiri dekle. Dosta nas je bilau, depa zdaj sem že samo sam austo, pa nej sem dja bejo najmlajši.«

- *Te je djesti tö nej bilau po vaula, nej?*

»Nej je bilau dosta mesa, depa djesti je zato vsigdar bilau, zato ka smo doma pripauvali, zavolo toga je

tau jesti zdravo bilau.«

- *Dino ste tö pauvali?*

»Ranč nej malo, v zimi smo go vöpreli na tašom mašini, pa te smo tau nutra v klobasi nadenili.«

- *Ka ste še delali iz dine?*

»Kaup smo pekli, tau smo meli najbola radi. Depa tau vejš, ka dine so dvefele bile, törka pa prava. Mi smo törko nej pauvali, depa paulak pri našoj njivi je bejla, pa fčele so prejkcepile.«

- *Törka je nej dobra bejla?*

»Dobra bejla, samo telko, ka je britka bejla.«

- *Te so jo zaka pauvali?*

»Zato ka s törko dinov so konje polagali, zato so tau dino pauvali.«

sem nej sto, bola smo tauga nauvoga zidali.«

- *Dosta njiv ste delali tøj v Števanovci?*

»Dosta njiv smo delali pa dosta vse smo pripauvali, zdaj pa že nikanej pa nej samo mi, ništje nej. Pa ranč ne more, če bi steli pa nej, zato ka divjačina vse na nikoj deja. Zdaj je že tak, ka v vesi že kromče ne sadijo, bola v bauti tjipövajo. Svinje, kak mi tak drügi, ne držijo, ranč tak kokauši je že tü vsigdar menje. Če bi starci nazajprišli pa tau vidli, ne vejim, ka bi nam prajli. Naše sonžete pa njive bi že tü vse zarasle, samo mi

smo boriče posadili, etak te zato niši hasek je. Gde nej, tam na leto dvakrat dolapokosimo, aj trnje ne zaraste.«

- *Ka ste vi najbolje radi djeleli, gda ste mladi bili?*

»Dja sem taši bejo, kako li je bilau, dja sem vse zo, zato ka mesau je tak samo rejtko bilau. Dva bujceka smo zabadali na leto, doma nas je pa deset bilau, tak ka rejtko smo bilej masni.«

- *Pa zdaj, ka mate najbolje radi?*

»Še zdaj sem tak, ka vse podjejm, dja sem sploy nej prebrani, ka predme dejajo, tisto te zejim.«

Karči Holec

www.radiomonoster.com

porabje.hu

PRIPOVEJSTI OD STARI SLOVANOV

Poganska religija naši stari starcov je vcejlak ovakša bila, kak ji gnes poznamo. Zvekšoga od monoteizma gučimo, v enoga boga se vövrle. Slavi so - kak druga lüstva v tistom časi - telko božanstev meli, ka se ji skur ne more prešteti. Gda je nej eden sam baug, se od božanstev zgučavamo. Pri naši Slavaj, iz steri smo Slovenci vöprišli, je najviše od vsej Perün stau. Včasim skrak njega pa je Volos ali Veles tö. Un je njegvi prauti pol, un je vse tisto, ka Perün v sebi nema, v sebi ne nosi.

Volos

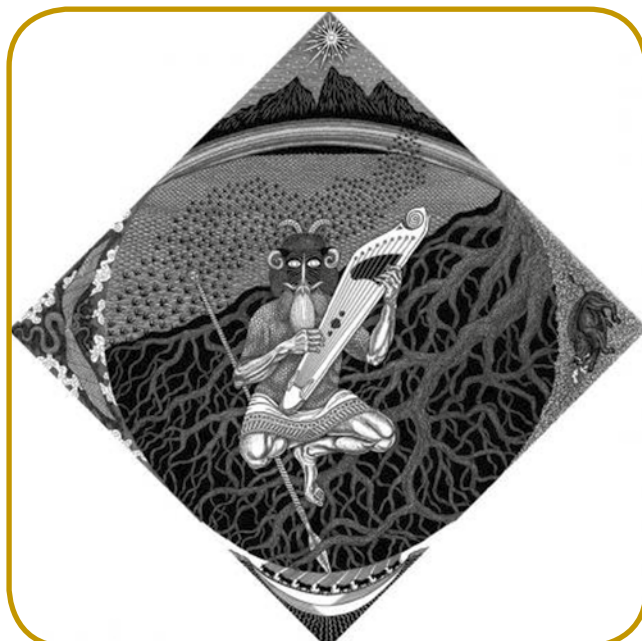
Od Perüna smo pripovedali, ka je svetel baug biu. Leko bi tö prajli, ka pozitiven je biu. Gda od Volosa pripovedamo, tau ne moremo prajti. Baug svejta pod zemlov je kmičen, tak, kak pod zemlov kmični svejt živé. On je baug bogastva tö biu. Vejmo, bogatija dos-

Volos ali Veles je sebe leko djau v kejp vuka, medveda ali drugi živali

ta lagvoga, negativnoga vej naprajti, kak je parauvnost, neveoškenost pa vse takše se iz toga leko narodi. Té nevaulasti Volos je trdo roglato glavau emo. Njegvi drugi atributi so eške lira, stari instrument, na stero ga si je igro, ka bi si lagvo volau dojolado. Ovak pa je Volos, tö Veles, za gospodara vukov valau. Zaprav, un je tau biu, tö zatoga volo je vuk njemi (p)svečeni biu.

Kak smo že pri Perüni vidli, nej samo eno stvar emo, Volos eške bika, črnoga kokauta pa kačo za svoje ma. Biu je baug smrti tö,

Korenje na kejpi nam pripovedja, ka je zvün vsega drugoga Volos gospodar podzemlja - svejta pod zemlov - tö

depa geste eške ena boginja smrti, Morana se zové, od njoj mo gda drguač kaj več

je biu baug prseganja, rusoški stari Slavi so oba za boga prseganja meli, so njiva kak takšiva dičili. Tak Volos leko tistomi, steri je prsego paužro, jo zatajo, düšo vzeme.

Plantavi vuk

Vuk si zvejkšoga vnoči gesti iške. Nigdar nej eden sam v djaji za gestijom. Po vörvanji aj bi ji plantavi vuk prejkemo, un je tisti prejgen biu, za sterim so drugi vuki šli. Takša lačna vukeča djaja je lidam velki stra delala. Té »invaliden« vuk aj bi ranč Volos biu, gospodar smrti pa podzemlja. Iz toga vsega se nam tau kaže, ka je biu baug čalarije pa čalerskoga dela. Pa smo znauva pri tejm, kak je na dvauje biu, psihiatri bi za njega leko prajli ka je bipolaren ali pa leko shizofreni baug gé. Kak si ja tau ovak tumačimo, če pa je eške baug ali gospodar govedi biu; krav, bikauv, telet, güncov pa tak tadale. Vküper s tejm ga kak boga pastejrov leko raz-

mejmo. Vejmo, gda den slobaud gemle, v kmici se vuki glasijo, pasterge pa domau maro ženejo. V vsej tejm ga leko iškemo, baug pasterov pa njegve živine, un sam pa lačne vuke na vse živo napelava. Té plantavi vuk, té lagvo-dober baug, je vse tau prejk emo. Takše pri enom starom slavskom bogej se ne najde. Tau, ka bi takšen biu, kak je té naš Volos vögledo, pa delo.

Baug bojne

Tau, ka je baug bitja pa bojne biu, smo skur za konec njali. Indasvejta so se svaje, če ovak nej šlau, z bojnama rešavale. Pa gda so naši stari na bitje šli, so se Volosi molili, aj njin srečo prinese, aj za nji bitje se srečno zgotovi. Depa un je tö tisti biu, ka

je gorspisana pa zato od nje leko pripovedjamo. Skrak njegovoga svetišča so na zemlau kopja doj djali. Tak so bila sklajena, kak gnesden pragi na štrejki ležijo. Sedem so ji dojdjali. Bejli konj je tak mogo prejk nji titi, ka se je v nienoga nej opotekno, ga je nej geno. Gda se je takše zgodilo, se je bojna začnila, Volos tak šké, so si brodili, gvüşno, ka ji zbije mo. Če pa je v stero s kopitom brsno, so tak razmeli, ka baug bojne neške, aj na bitje dejo. Bojna je njegovoga žlata bila, ka ranč za Volosa vala, ka nej nikoga emo, nej žene, mlajšov tö nej. Njegvi »mlajši« gnesden eške živejo. Na, pripovedjamo od toga, ka je za njim ostano lo pa eške gnesden živé. Nej samo ena vej Velesevo v

Volos je biu baug živali tö

je povedo, aj se dejo bojnati ali pa doma ostanejo, saj se svaja ovak zgotovi. Gnes bi tomi prajli, aj politika pa diplomacija svoje narejdi ta, ka krv nede tekla. Volos zato nej vedo gučati tak, ka bi ga lidge razmeli. Bila pa je nej samo ena šega, po steroj se je vöpokazalo, ka se ma zgoditi. Tau so stari maudri prajli, kak se Volosa pita pa do po tejm vedli, kak tadale. Ena takša šega

Sloveniji, Srbiji pa Makedoniji živé. Najvekši je varaš Veles v Makedoniji, steri aj bi ranč na nejgvoj svečenoj zemlej se naraudo. V Sloveniji varaš Velenje aj bi iz njegovoga imena gnešnje menje daubo. Njegvi kejp pa najbolje v starom krščanstvi živé. Kak je un vögledjo pa ka aj bi plantavi, roglati biu, kak bi vraga gledali. Ranč tistoga vraga, s sterim so nejvörvane postrašüvali, ka ji v pekeu odpela. S tejm je Volos ali Veles samo eno, tisto lagvo peldo daubo, njegov dobro lice pa je več nika vrejdnost nej bilau. Zatoga volo tö, ka krščanstvo je vse črno-bejlo pripovedjalo, ranč pri Volosi pa smo vidli, ka je nej sir tak gé.

Miki Roš

Simon Jenko: Tilka (4)

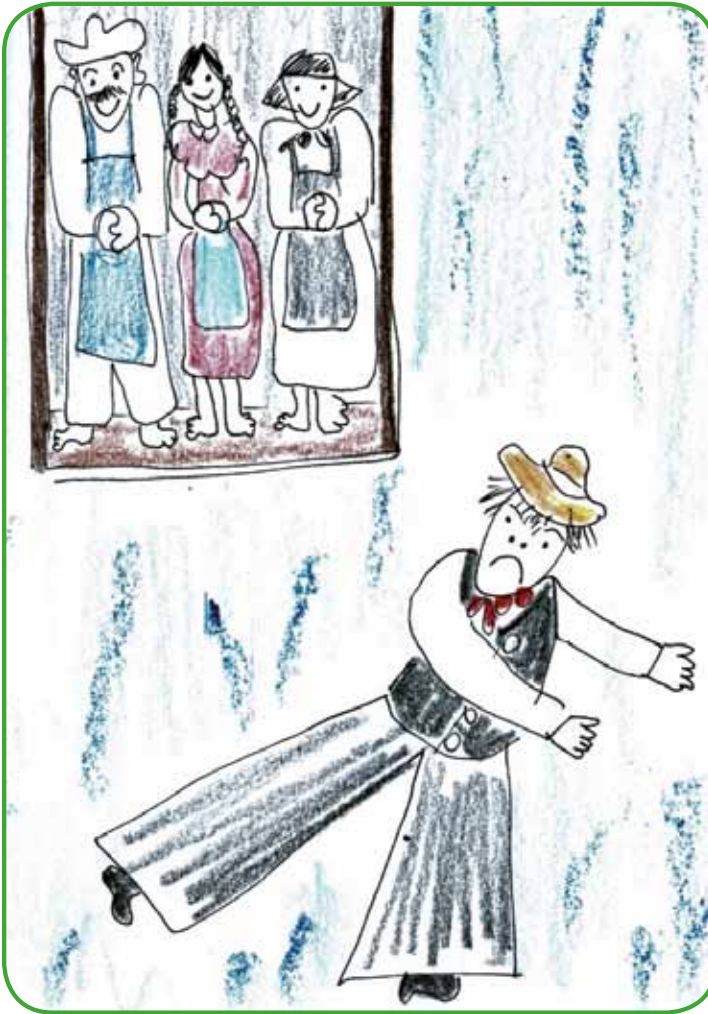
»Ge morem od nika važnoga z vami gučati,« ponavlja Tilka tüoma sam pri sebi in se napauti s tejsnim srcom in zabrodjenim obrazom. Mati ma eške na skrüma potisnejo dva ridjava krajcara v rokau. »Na, ka 'š malo za piti dau,« ma pravijo. Te pa vküper z možaum, stoječki na pragi, gizdavo gledata za sinaum, šteri z žmetnim srcom stapa po gračenkni in eške samo, gda na konci ograda prauti vesi zavine in ga spred oči zgibita, staupita füžo, badva brezi edne rejči, vej pa čütita, ka je té dén važen za vse tri.

Vse dé po sreči, si brodi Tilka, gda kauli sébe gleda in nindrik njuga ne vidi; de je pa zatok li mogauče, ka se nekaj prikaže, zatok vacalejčec, šteri ma eške itak vökukiva, popravi in cejlak skrije v žepko. Vej pa že sama miseu, ka bi ga leko štoj vüdo, ma krv v lice téži. S kem bole vesnico za sebov püšča, tejm ležej sapo djemé in za en malo že pá batrivno stapa in nema več skrb, ka bi nej na kakši kamen staupe, ali z ednov rečjauv, ne bogi se več od glasa svojoga stapanja. Eške samo zdaj začne Tilka čütiti, kelko velá; oprvim čüti, ka má pravico delati, ka drügi lidgé; vej se pa dé ženit, kak majo drügi tö šegau. Z nikšov gizdavostjov, kak liki bi čüto gnakost vsej lidi, z žepke vöpotegne fajfo.

Prva kak liki je taodišo, nas je Tilka rejsan malo vkano. Na skrüma je ščukno edno fajfo, štero so oča ponavadi nej nücali, in si s piskra pod stolicov na pausado vzeu malo očinoga dvana. Stisno ga je v žepko, vej je pa mejéra nej emo, zatok smo vse tau prva sploj nej na pamet vzeli. Ovak je Tilka eške nikdar nej kado, de se je pa ženit tö eške nikdar nej üšo. Ka se pa fajfa pravoma možkoma trnok šika, toga je biu tak gvüšen, ka smejmo vüpati, ka ma ranč eden padaš nede zavolo toga nika v auči meto. Kak smo že pravli, z lejvov rokauv vzeme fajfo, s pravov pa vöpotegne prgiško dvana z žepke. Ka go tak flajсно in brezskrbno naklači kak ponavadi njegov oča, v tau ne moremo gvüšni biti; moremo pa povödati njegov genialno miseu: ka bi nej vöstrauso dvan, pod fajfo drži slamatni klabük in go tak brezi zapravlanja napuni – tau je miseu, štera si v ekonomičnom pogledi gvüšno zaslüži, ka bi se po novinaj vözglasila in priporočala vsejm mladim lidam, šteri so si kak začetniki v kaditvi eške nej zriktali mejér.

Graubi oblacke dima so se začnili zdigavati s Tilkini lamp. Če rejsan je je opéro tak na gausti in šurki, ka bi se gvüšno cejli dim leko zdigavo

prauti visikoma nébi, donk pa je Tilkin kašeu dostakrat naznanjo, ka je nej najšo pravo paut. Kenilo se je Tilki tö včasí. Tau je dobro zname-

nje, si je brodo, vej pa prej znamenüje, ka de se zgaudilo tisto, od koj človek premišlava.

Tak se je Tilka čüto cejlaga možaka in stapo dale; kıklé vacalejčeca, šteroga je v vesnici skriu, pá vö z žepke potegne in slamatni klabük bole na stran glavé potisne. Eške gnauk s pazkov kaulipogledne na bejdvej stranaj poštuje in nindrik edne žive düše ne vidi. Doj se potüli in golvzeme eden kamen. Če zavاديم té rast, si brodi sam pri sebi, se mi vse srečno prišika. Cila na kusto drejvo, štero si je za tarčo odébro, depa v tistom megnenji ma zobgé popistijo fajfo in rauka, štera se pašči fajfo lovit, kamen nimozacila od tistoga rasta.

Tau tak nika ne velá, pravi Tilka, zdaj pa, če tistoga trikrat zavاديم (odeberé si eden drügi rast), pa dobro opravim. Liči, pa ne zavadi drejvo; eške gnauk, pa ga pá ne zavadi. Zmejs se je tistoma rasti že tak približo, ka je več nej mogo nimozacilati. Nut v njega liči kamen, gda pa vautlo zgrmi, ga golvzeme in ga znauvič in znauvič tučé v drejvo. Tau ga bole mérnoga napravi, če rejsan ma düša v auči meče, ka bi mogo vsikdar na gnakom mesti ostati. Depa nauvo šatringo neške začniti, vej pa prej tau nika ne velá, če pa

že, je tretjo paut donk zavado drejvo in po tistom eške večkrat.

V lesej začne furt bole sveklejše grtüvati in se na lejpom malom bregej, več nej daleč, začne prikazüvati cerkev sausadne vesi. Veuka mauč je mogla biti v tom pogledi, vej se ga pa Tilkina fajfa tak zbogi, ka se – če rejsan je dvan eške nej cejlak zgoro –, brž skrije v žepko. Tau peldo bogéčnosti prejkvzeme vacalejčec tö, šteri je samo v gaušči emo telko batrivnosti, ka je vö z žepke kukivo. Tilka na travo vöstrausi dvan, šteri je eške v žepki austo, eške gnauk pogledne materniva krajcara, vsakšoga deje v ejskra žepko, te pa stapa dale prauti sausadnoj vesi. Včasik vöpride rauka z žepke, gde je stiskavala krajcar, in cuka gor lače, štere se po svojoj vauli za en malo pá nižé počujсноje. S kem bole se Tilka približava, tejm bole tejsno ma je pri srcej in če rejsan si te, gda je gvüšen, ka ga niške ne čüje, proba s füčkanjom ali celau spejvanjom batrivnost davati, se na njegovi globki sapaj donk pozna, ka ta pomauč ranč telko ne hasne prauti bogéčnosti kak orejovo lopinje našeci.

Pahovca iža stogi pauleg poštuje, naprauti njej škedjen, za škednjom pa leži gračenek. »Ge morem od nika važnoga z vami gučati,« si ponavlja Tilka in stauipi ozajek za škednjom, ka bi se naleko na slejden veuki stopaj. Na gausti kukiva vö s svojoga skrivališča prauti prekleti, od kec se čüje pogučavanje. Bodauča Tilkina sneja, že trnok v lejtaj, ka ne lažam, ga je že en parkrat na pamet vzela, gda se je pomalek prikazüvo. Tilka že šké stauipiti prauti rami, gda se njegov sneja pá pokaže na pragi, in gda ga zagledne, z veselim hrzanjom skauči nazaj v préklet. Tilka stane in samo en par njeni rejči zgrabi: »Eden norc norlavi – takše šurke lače« – tau so bile rejči, zavolo šteri je Tilki krv v obraz staučila. Ne poslüša dale, ne stogi, liki leti po pauti, od kec je prišo. Ne čüje več zdrüženoga smeja Pahovca, njegovje žene in čere, šteri s praga gledajo za njim in se za trbüje držijo. »Norc norlavi – šurke lače« – ma muviyo rejči po vüjaj in ga ženéjo kak zdražene ovce kraj od Pahovca iže.

Ge ne morem kaj drügoga cujdati kak reči staroga Rimljana, ka prej »in magnis voluisse sat est«, ali kak je Tilka sledik gda pa gda rad slovenski povödo: Za tajér je falilo, pa bi se oženo!

(konec pripovejsti)

na domanjo rejč obrno: -dm-
ilustracija: Marija Kozar

PETEK, 05.11.2021, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.10 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 10.55 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 11.30 Vem!, kviz, 12.00 Globus, 12.30 Točka preloma, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Človekov najboljši prijatelj, dokumentarni film, 14.45 Priluhnimu tišini, Od obrtništva do doktorata, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.15 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.50 Otroški program, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Alpe-Donava-Jadran, 17.55 Duhovni utrip, 18.10 Bacek Jon, Ptičje strašilo risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 V petek zvečer, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Kinoteka: Zapisano v vetru, ameriški film, 0.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.20 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.15 Napovedujemo

PETEK, 05.11.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 11.10 Dobro jutro, 13.50 Vlado Kreslin: Poj mi pesem, koncert, 14.50 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.35 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.30 Plavanje - evropsko prvenstvo v kratkih bazenih, 20.05 Nažgani, koprodukcijski film, 22.05 Kamora, italijanski dokumentarni film, 23.20 Zadnja beseda! 1.15 Info kanal

SOBOTA, 06.11.2021, I. spored TVS

6.10 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program, 11.35 Tarča, 12.40 NaGlas! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 TV-izložba, 14.05 Kulturni vrhovi, Mengore, dokumentarna oddaja, 15.10 Popoln planet, Morje, koprodukcijska dokumentarna serija, 16.00 Naš vsakdanji kruhek, slovenska nanizanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Ambienti, 17.50 Zadnja beseda! 18.35 Ozare, 18.40 Kuhar Štef, risanka, 18.57 Dnevnik, Sobotni Dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Joker, kviz, 20.55 Kaj dogaja? 21.25 Preko trupel, britanska nadaljevanka, 22.30 Poročila, Šport, Vreme, 22.55 Sedmi pečat: Nesrečniki, francoski film, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Dnevnik, Sobotni Dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 2.00 Napovedujemo

SOBOTA, 06.11.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 7.00 Najboljše jutro, 9.00 Pričevalci, Alojzij Tekavec, 11.55 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 13.10 50 let Hale Tivoli, dokumentarni film, 14.20 Avtomobilnost, 16.30 Plavanje - evropsko prvenstvo v kratkih bazenih, 16.55 Košarka - liga ABA, Cedevita Olimpija : Split, 20.05 Lucia de B., nizozemski film, 21.45 Zvezdana, 22.45 Koncert skupine Laibach na Ljubljanskem gradu: Svoboda vodi ljudstvo, 1.30 Info kanal

NEDELJA, 07.11.2021, I. spored TVS

7.00 Otroški program, 10.00 Nedeljsko bogoslužje, 11.00 TV-izložba, 11.15 Ozare, 11.20 Obzorja duha, Živimo po smrti? 11.55 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.40 Kuhinja naših non dediščina solin, Užitna morska hrana iz solin, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 V petek zvečer, 14.45 Na lepše, 15.15 Ljubezen iz zasede, francoski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.00 Družina Jazbečjak, risanka, 18.57 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Vsa bitja, majhna in velika, britanska nadaljevanka, 20.55 Intervju, 21.45 Poročila, Šport, Vreme, 22.10 Greta, koprodukcijski dokumentarni film, 23.50 Za lahko noč: Operne arije, Mezzosopranistka Monika Bohinec; G. Bizet: Carmen, 0.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.25 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.20 Napovedujemo

NEDELJA, 07.11.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 7.00 Duhovni utrip, 7.15 Koda, 7.45 Ugriznimo znanost, Črevesna mikrobiota, oddaja o znanosti, 8.10 Klavirska glasba Janka Ravnika s pianisti Akademije za glasbo, 8.30 39. mednarodni folklorni festival Beltinci: Le plesat me pelji, 10.00 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 11.00 Zgodbe iz školjke, mozaična oddaja za otroke, 11.40 Samorastniške kronike, dokumentarni feljton, 12.20 Ambienti, 13.05 Moje krasno življenje, češki film, 15.20 Ambasadorji plavanja, dokumentarni film, 16.30 Plavanje - evropsko prvenstvo v kratkih bazenih, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Popoln planet, Ljudje, koprodukcijska dokumentarna serija, 20.55 Laurel Canyon, portret nekega časa, ameriška dokumentarna serija, 22.10 Vikend paket, 23.40 Zvezdana, 0.40 Kaj dogaja? 2.15 Info kanal

PONEDELJEK, 08.11.2021, I. spored TVS

6.30 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Obzorja duha, Živimo po smrti? 11.00 Začnimo znova, Rep Evrope, slovenska nanizanka, 11.30 Vem!, kviz, 12.00 Intervju, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Človekov najboljši prijatelj, dokumentarni film, 14.40 Sprehodi, 15.30 Dober dan, Koroška, 16.00 Studio Kriškraš, mozaična lutkovna oddaja za otroke, 16.25 Z kot Zofka, mozaična oddaja za predšolske otroke, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Podjetno naprej, 18.00 Simon, risanka, 18.05 Puja Pepa, risanka, 18.10 Objemi me, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Pisave, Sto let Zorka Simčiča, 23.30 Glasbeni večer: Orkester Slovenske filharmonije in Pedro Halffter (J. Massenet, R. Strauss), 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.50 Napovedujemo

PONEDELJEK, 08.11.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 10.40 Dobro jutro, 13.20 Priluhnimu tišini, Novo zdravilo za demenco, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 Zadnja beseda! 14.40 Na lepše, 15.30 Bejž če vejđš v epizodi Kirgizija, dokumentarni film, 16.40 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.30 Kuhinja naših non dediščina solin, Užitna morska hrana iz solin, 18.00 Pozabljeni Slovenci, Karel Destovnik Kajuh, dokumentarni film, 20.00 Odpotovanja, Kuba, potopis, 20.50 Dediščina Evrope: Ljudstvo in njegov kralj, francoski film, 23.30 Podjetno naprej, 0.00 Male ribe, kratki igrani film AGRFT, 1.30 Info kanal

TOREK, 09.11.2021, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Pisave, Sto let Zorka Simčiča, 10.50 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 11.20 Vem!, kviz, 11.55 Tednik, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Alpske vasi, Avstrija, potopisna oddaja, 14.05 Alpske vasi, Francija, potopisna oddaja, 14.50 Duhovni utrip, 15.05 TV-izložba, 15.20 Lučka - Pitypang, otroška oddaja, 16.00 Špasi učitelj II., nizozemska otroška nanizanka, 16.25 Firbcologi, mozaična oddaja za otroke, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Koda, 18.00 Tib in Tamtam, risanka, 18.10 Bacek Jon, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Volk je, volk je! danska nadaljevanka, 20.55 Kako so uničili Irak, francoska dokumentarna serija, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Pričevalci, Anton Cizel, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.20 Napovedujemo

TOREK, 09.11.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 10.30 Dobro jutro, 13.10 Alpe-Donava-Jadran, 13.50 Avtomobilnost, 14.30 Neskončni začetek,

fragmenti iz življenja bioterapevta in športnega trenerja Marjana Ogorevca, 15.45 Kaj dogaja? 16.45 Joker, kviz, 18.00 Pozabljeni Slovenci, Branimir Tuma, dokumentarni film, 20.05 Temna stran zlata, francosko-kanadska dokumentarna serija, 21.05 Resnica, koprodukcijski film, 22.55 NaGlas! 23.20 Pred vrati pekla, Lima - na drugi strani zidu, španska dokumentarna oddaja, 1.25 Info kanal

SREDA, 10.11.2021, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Koda, 10.50 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 11.20 Vem!, kviz, 11.55 Studio City, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Alpske vasi, Italija, potopisna oddaja, 14.05 Alpske vasi, Slovenija, potopisna oddaja, 14.45 Osmi dan, 15.20 Rojaki, oddaja o zamejcih, 15.35 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 16.05 Male sive celice, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 (Ne)znana poglavja slovenske zgodovine, Ljubljanski kongres 1821, izobraževalno-dokumentarni film, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale, Ivan Tavčar: Visoška kronika, 18.00 Bela in Sebastijan, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Asistentka, ameriški film, 21.30 Jašek, kratki igrani film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Profil, 23.40 (Ne)znana poglavja slovenske zgodovine, Ljubljanski kongres 1821, izobraževalno-dokumentarni film, 0.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.35 Napovedujemo

SREDA, 10.11.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 10.20 Lučka - Pitypang, otroška oddaja, 10.50 Dobro jutro, 13.30 Marjan Kozina: Majda, koncertna izvedba operete, 15.20 Ambienti, 16.10 Vikend paket, 17.50 Pozabljeni Slovenci, Savin Sever, dokumentarni film, 19.50 Žrebanje Lota, 20.05 Moj klasični hit, Stanislav Zore, 20.10 Čarobni trenutki glasbe, Kavalir z rožov izvedbi Herberta von Karajana, nemška glasbena dokumentarna oddaja, 21.15 Moje mnenje, 22.05 Prevara (V.), ameriška nadaljevanka, 23.20 Odstiranje pogleda z Mirjano Borčič, dokumentarni film, 1.20 Info kanal

ČETRTEK, 11.11.2021, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.10 (Ne)znana poglavja slovenske zgodovine, Ljubljanski kongres 1821, izobraževalno-dokumentarni film, 10.50 Začnimo znova, Morala je zakon! slovenska nanizanka, 11.20 Vem!, kviz, 11.55 Moje mnenje, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Alpske vasi, Švica, potopisna oddaja, 14.05 Štiri stoletja Stare trte z mariborskega Lenta, 14.45 Slovenci v Italiji, 15.15 Moj gost/Moja gostja - Vendégem, portretna oddaja, 16.00 Mulčki, risanka, 16.05 Krompir, razvedrilna oddaja za mlade, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Na kratko, ASMR, 18.05 Reaktivčki, Stonehenge, Anglija, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.35 Dediščina Evrope: Ljudstvo in njegov kralj, francoski film, 1.45 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 2.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.30 Napovedujemo

ČETRTEK, 11.11.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 10.05 Dobro jutro, 12.40 Skodelica kave, dokumentarni film, 13.45 Profil, 14.25 V petek zvečer, 15.55 Pozabljeni Slovenci, Slovenec sem in kdo je več - Viktor Murnik, 20.05 Agatha Christie - kraljica kriminala, nemška dokumentarna oddaja, 21.00 Avtomobilnost, 21.30 Ambienti, 22.00 Samo 1 planet: Slovenski mladinski orkester in Katalena, 22.45 Slovenska jazz scena: Jazzovski noči, Kvartet Maureen Choi, 0.50 Info kanal

PREKRASNI IZDELKI IZ SEMEN

V času jesenskih počitnic smo v obeh vrtcih spoznavali in poimenovali različna semena, ki obrodijo iz naše rodovitne zemlje na poljih. Zrnca semen smo tudi razvrščali in jih po-

lagali na papir. Na ta način so se otroci posebej urili v fini motoriki prstkov. Pri tem so nastali čudoviti izdelki otrok z različnimi motivi. Otrokom je bila ta naša dejavnost zelo

všeč in na koncu so bili tudi sami nadvse ponosni na svoje prekrasne izdelke iz semen.

*Zapisala in fotografirala
Andreja Serdt Maučec*

Izdelki iz semen. Naredili otroci iz Vrtca Gornji Senik

Sončnica. Izdelek iz semen. Vrtec Števanovci

Sončece, sončece siješ lepo, z zlato barvo nam greješ nebo. Izdelek iz koruze.
Vrtec Števanovci

Zlata ptica. Izdelek iz semen. Naredili otroci iz Vrtca Števanovci

Lipov list. Simbol Slovenije. Naredili otroci iz Vrtca Števanovci

Koruzica. Vrtec Števanovci

Stalni razstavi v vašem domu na Kapci

Babičina soba in ročna dela

Kulturno društvo József Attila iz dvojezične vasi Kapca je v prostori vaškega doma pripravilo dve stalni razstavi: babičina soba in ročna dela. V prvem prostoru so etnološki predmeti, ki so jih zbrali v vasi, na drugi razstavi pa so ročna dela, ki so jih izdelale članice sekcije ročnih del. »Prostore vaškega doma uporabljamo za kulturne prireditve in druženje. Od zdaj naprej si obiskovalci lahko ogledajo tudi dve stalni razstavi, ki pričata o naši kul-

Marija Herženjak ob stalni razstavi zbranih etnoloških predmetov

Razstava ročnih del

turni dediščini in o pridnih rokah naših žena v preteklosti in danes, ki so vedno znale poskrbeti, da so bila oblačila in tekstilna oprema doma,« je povedala predsednica KD József Attila Marija Herženjak in dodala, da so prostora uredili v dogovoru

s Krajevno skupnostjo Kapca, večji del obnove pa so opravili člani društva sami. Razstava vključuje večje predmete, kot so krušna peč, omara, štedilnik in postelja, pa tudi manjše uporabne predmete, kot je lončena posoda, orodje za izdelovanje

cekarjev, obleka, zelo star molitvenik, stanovanjske tekstilije in podobno. Na stalni razstavi ročnih del so tradicionalne vezenine, torej takšne, kot so jih izdelovali njihovi predniki v Prekmurju, pa tudi s tradicionalnimi motivi drugih pokrajin Madžarske in sosednjih držav, kjer živijo Madžari, med njimi tudi iz Transilvanije. Pri pripravi razstave in odprtju so sodelovali še Krajevna skupnost Kapca, Zavod za kulturo madžarske narodnosti in drugi. Kulturno društvo József Attila, ki je s prireditvijo letos obeležilo tudi 40 let svojega delovanja, je poleg razstavnih prostorov v zadnjih letih uredilo in obnovilo še dvorano z odrom, sejno sobo in kuhinjo.

Tekst in fotografiji: Jože Gabor

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM
Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava, Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD. Številka bančnega računa: HU75 11747068 20019127 00000000. SWIFT koda: OTPVHUHB